

Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת

ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דף מקורות לשיעור בנושא:

קריאת מגילה ע"י מיקרופון

ערך: הרב דוד אברהם ספקטור

שאלה

האם אפשר להשמיע את קריאת המגילה ע"י מיקרופון כדי שציבור גדול (רעשני) ישמע כולה ?

תשובה

אסור כיון שלא שומע ישירות קול האדם המקריא בלבד. ויש מתירים כשאין אפשרות אחרת, כגון לפני קהל אלפים או לחולה.

מקורות התשובה

[1] ראש השנה דף כז :

התוקע לתוך הבור, או לתוך הדות, או לתוך הפיטס, אם קול שופר שמע - יצא, ואם קול הברה שמע - לא יצא. וכן מי שהיה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה, **אם כוון לבו - יצא, ואם לאו - לא יצא.** אף על פי שזה שמע וזה שמע, זה כוון לבו וזה לא כוון לבו.

[2] שו"ת מנחת אלעזר ח"ב סי' עב.

מי ששומע קול שופר דרך טלפון לא יצא אך לעומת זאת השומע קריאת המגילה בדרך זו כן יצא כי לא נפסל קולו של הקורא אם נתעבה בהברת הטלפון.

[3] הגר"פ פראנק זצ"ל במקראי קודש פורים סי' יא.

א] וכעין זה השבתי להגרי"י וויס אב"ד דמנשטער לענין שמיעת קריאת המגילה ע"י מכונת שמיעה שלדבריו חרש השומע ע"י מכונת שמיעה דינו כשומע קול הברה דאינו יוצא ידי חובת קריאת התורה תקיעת שופר ומגילה מטעם דאינו הקול של הש"ץ. ב] ועי' השבתי לו וכו' דזה שמצינו במשנה ובגמרא לענין תקיעת שופר דאם שמע קול הברה לא יצא, הוא משום דשופר מעכב אם יש תערובת של שופר אחר או שאינו ממין שופר, אבל בקריאת התורה או במגילה, הרי הוא שומע קול הקורא, אלא שמעורב גם קול אחר יש לדון דשפיר יוצא גם כשמתערב בו מקול אחר, דהכל הוא מכח הקורא וכל הקולות כשרים אלא שיהיה מכח בר-חיובא, כן נראה לכאורה וצריך עיון בזה.

[4] שו"ת ציצ אלעזר ח"ח סי' יא.

א] למסקנא דדינא נראה דנהי דלכתחילה בודאי יש לעשות כל טעדיק לחזר שלא להשמיע קריאת המגילה דרך מיקרופון. אבל בעברו וקראו בודאי אין מקום לבוא ולפסוק בסכנתא חריפא שלא יצאו ידי חובתם והברכות כאילו היו לבטלה.

ב] ובאין דרך אחרת, או כפי שנשאלתי במקרה אחר על בית חולים גדול שא"א להעביר שמיעת קריאת המגילה לחולים כי אם דרך המיקרופון, אזי המורה על כגון דא להתיר אפילו לכתחילה השמעת קריאתה באמצעות כלי המיקרופון אין מזיחין אותו.

[5] הגר"יז אויערבאד זצ"ל בשו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ט עמ' סו :

קצור דברים הוא שאין להשתמש בביהכ"נ לצרכי תפילה במיקרופון ורם-קול, היות שהדבר הזה נחשב רק כהנפת סודרים שהיתה באלכסנדריה של מצרים לדעת היכן החזן עומד בתפלתו, אבל אי אפשר כלל לצאת בשמיעה זו בשום דבר שחייבים לשמוע מפי אדם.

[6] הגר"יז אויערבאד זצ"ל בשו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ט בהערה 4.

לאחר שכבר נדפס מאמר זה נודמן לי לדבר עם מרן בעל החזו"א זצ"ל ואמר לי שלדעתו אין זה כ"כ פשוט (שאין להשתמש בבית הכנסת לצרכי תפילה במיקרופון ורמקול וה"ה ע"י טלפון או רדיו), ויתכן דכיון שהקול הנשמע נוצר ע"י המדבר וגם הקול נשמע מיד כדרך המדברים 'אפשר' דגם זה חשיב כשומע ממש מפי המדבר או התוקע, וכמדומה לי שצריכים לומר לפי"ז דמה שאמרו בגמ' אם קול הברה שמע לא יצא, היינו מפני שקול הברה נשמע קצת לאחר קול האדם משא"כ בטלפון ורמקול, ולעני"ד הוא חידוש גדול מאד ואין אני מבין אותו.

[7] הרה"ג דב ליאור שליט"א

האם יוצאים ידי קריאת המגילה במקרופון. בהלכה מוזכר שאדם צריך לשמוע את קולו של הקורא, אם הוא בר חיוב. אדם חירש, לפי מרן המחבר, פטור מקריאת המגילה, והוא לא יכול לקרוא ולהוציא משהו אחר. אם אדם ישמע מדיסק או אפילו אם שומע שידור חי, לא יוצא ידי חובת קריאת המגילה משום שזה לא קולו של בעל הקורא אלא קול משוכפל על ידי אמצעים מלאכותיים. לכן, **במקום שיש רמקול, אם גם בלי רמקול היו שומעים, רק הרמקול מגביר את הקול כי קצת קשה לשמוע, יוצאים ידי חובה.** אך במקום שבלי הרמקול לא היו שומעים, נמצא שהרמקול מביא את הקול, ולא יוצאים ידי חובה.

[8] הגר"ע יוסף שליט"א. שו"ת יחוה דעת חלק ג סימן נד
השומעים מקרא מגילה דרך הרם - קול, וכן דרך הרדיו (בשידור ישיר), אינם יוצאים ידי חובת מצות מקרא מגילה, אולם היושבים סמוך אל השליח צבור הקורא את המגילה דרך הרם - קול, **שאף בלעדי הרם - קול היו שומעים היטב את קריאת המגילה** מפי השליח צבור, יוצאים ידי חובתם.

[9] הגר"ע יוסף שליט"א. בשו"ת יחוה דעת חלק ב סימן סח
השומע קידוש או מקרא מגילה מהרדיו, אינו יוצא ידי חובתו, שחייב לשמוע מפי אדם בר - חיובא, **ולא דרך גלי האתר.**

[10] שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ב סימן קח
א[הנה בדבר קריאת המגילה ע"י מיקראפאן קשה לומר בזה הלכה ברורה כי לא נתברר כראוי איך נשמע ע"י זה ע"י אנשים הראוי לסמוך עליהם. ולכן אין ראוי לקרא המגילה שישמעו ע"י המיקראפאן
ב[אבל מה שפשיטא ליה לכתר"ה שאין יוצאין בשמיעה ע"י מיקראפאן מטעם שהוא כמו ששומע מאינו בר חיובא לפ"מ דאומרים המומחים בטיבו של מיקראפאן שלא מוציא ממש הקול של האדם המדבר אלא הד הברה בעלמא, ולא דק כתר"ה בלשונו דאין שייך זה לקול הברה שבמתני' דר"ה דף כ"ז שהרי הכא נשמע קול חזק ובריא אך כוונת כתר"ה היא שאומרים שנשמע קול אחר שנברא מקולו ולכן שייך דמיונו לנשמע מלאו בר חיובא דקול הברה לא שייך ללאו בר חיובא,
ג[הנה לדידי מספקא טובא אף אם נימא שהאמת כאמירת המומחים שלא נשמע קול האדם אלא קול אחר שנעשה מקולו, מטעם שכיון שעכ"פ רק כשהוא קורא נשמע הקול יש להחשיב זה כשמיעת קולו ממש דהרי כל זה שנשמע עושה קולו ממש... לכן אפשר שגם הקול שנעשה בהמיקראפאן בעת שמדבר ששומעין אותו הוא נחשב קולו ממש וכן הא יותר מסתבר.
ד[וגם לא ברור הדבר מה שאומרים שהוא קול אחר. ומטעם זה אפשר אין למחות ביד אלו שרוצים לקרא המגילה ע"י המיקראפאן מצד ההלכה.
...ובמצות דבור שבחול אם ג"כ יקראו במיקראפאן הא אם אין למחות במגילה...
ה[אך מ"מ כיון שלא ברור להיתר והוא ענין חדש, בכלל יש למחות כדי למונעם מלרדוף אחרי חדשות אחרות שלהוטים בזה במדינות אלו.

[11] שו"ת שבט הלוי ח"ה סי' פד.

הן אמת אם אחד כבר שמע דיעבד ע"י רמקול, הייתי מחייבו לשמוע פעם ב' אבל בלי ברכה, כיון דמעיקר הדין קרוב שיצא, וכן אם יולד מציאות של ביטול הקריאה לגמרי אם לא ע"י הנ"ל הייתי דן עוד הפעם בה, אבל לא נשאלתי על זה, ויש עוד להתישב, אבל בנדון רגיל כמו שכתב כבודו חלילה להתיר חדשות.